

УДК 657.1:343.7:351.759.5

ЗАГРОЗИ ВТРАТ МАЙНА В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Л.В. Чижевська, д.е.н., професор

В.В. Мірошник

Житомирський державний технологічний університет, Житомир, Україна

Чижевська Л.В., Мірошник В.В. Загрози втрат майна підприємства в системі бухгалтерського обліку.

В статті розглянуті загрози, що спричинюють втрати майна в системі підприємства та системі бухгалтерського обліку на основі аналізу статистичних даних економічних злочинів та практики судових рішень.

Ключові слова: втрата, майно, збиток, фінансове шахрайство, активи

Chizhevskaya L.V., Miroshnik V.V. Угрозы потерь имущества предприятия в системе бухгалтерского учета.

В статье рассмотрены угрозы, которые вызывают потери имущества в системе предприятия и системе бухгалтерского учета на основе анализа статистических данных экономических преступлений и практики судебных решений.

Ключевые слова: потеря, имущество, убыток, финансовое мошенничество, активы

Chizhevska L.V., Miroshnik V.V. Threats of property loss enterprise in the accounting system.

Threats, that cause the property loss in the enterprise's system and the accounting system based on the statistical analysis of economic crimes and practice of judicial decisions, have been considered in the article.

Keywords: deprivation, property, losses, financial fraud, assets

Суб'єкти господарювання в процесі здійснення господарської діяльності постійно стикаються з ризиками втрат майна, що безперечно впливає на дестабілізацію економічного стану підприємства. Дестабілізація економічного стану виражається в фінансових та нефінансових втратах, впливає на імідж фірми в конкурентному середовищі та економічну привабливість для інвестиційних проектів.

В підприємницькій діяльності здійснюються відносини, які спрямовані на створення, перерозподіл, накопичення, відтворення та збереження майна, які не завжди проявляються в правомірних, чесних волевиявленнях суб'єктів задіяних в процесі господарювання.

Для забезпечення ефективного функціонування ринків капіталу необхідною умовою є створення захисту прав власників майна. Система бухгалтерського обліку акумулює інформацію, щодо використання майна в процесі здійснення підприємством своєї місії. Таким чином бухгалтерський облік несе відповідальність перед власником за надану йому інформацію.

Втрати є специфічним об'єктом бухгалтерського обліку з тієї точки зору, що вони виникають в ході здійснення господарських операцій та в більшій мірі їх не можливо спрогнозувати чи передбачити.

Втрати несуть за собою ризики зменшення фінансового результату діяльності підприємства та збільшення собівартості готової продукції, перевищення бюджету виробництва, так, як збільшуються витрати на відновлення первинного стану майна. В деяких випадках, показники фінансового стану штучно завищуються, що з часом призводить до банкрутства підприємства та втрати власником (-ами) вкладеного майна в підприємство та власного майна в разі настання відповідальності за збитки підприємства. Дана ситуація стосується учасників таких формах власності, як товариство з додатковою відповідальністю, повне товариство, командитне товариство: вони несуть додаткову солідарну відповідальність за збитки підприємства своїм власним майном.

Тому з метою мінімізації втрат майна в статті передбачається розглянути підприємство, як механізм забезпечення ефективного використання майна та бухгалтерський облік як засіб, що акумулює та генерує інформацію з точки зору ступеня захисту права власників а також

розглянути можливі схеми втрат майна з метою передбачення та усунення негативних наслідків.

Метою дослідження є виявлення причин втрат майна та окреслення можливих випадків навмисного спотворення інформації бухгалтерського обліку, що призводить до збитків.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Серед вітчизняних та закордонних дослідників дане питання вивчали: Ш.І. Алібеков, Г.Ю. Баграч, О.Г. Баграч, Н.А. Блатов, Ф.Ф. Бутинець, Т.А. Бутинець, П. Герстнер, І.В. Засць, Д.Л. Кузьмін, Р.Т. Мухаметшин, Б. Сардарова, І.Ф. Шер.

Викладення основного матеріалу

Окреслення випадків втрат майна повинна ґрунтуватись на якнайповніших статистичних даних, реальних фактах господарського життя та забезпечувати об'єктивно-необхідною інформацією користувачів: управлінців, бухгалтерів, контролерів, юридичний відділ та ін.

Державні підприємства підконтрольні державній фінансовій інспекції України, яка здійснює планові та позапланові перевірки, щодо правильності ведення господарської діяльності.

У приватній сфері господарювання дослідити випадки втрат, можливо з обмеженого кола ресурсів. Наприклад, в щорічних звітах Міністерства Внутрішніх Справ України (далі МВСУ) дані наводяться в загальному вигляді без ідентифікації випадків втрат майна, що ускладнює проведення дослідження.

В Кримінальному кодексі України (ККУ) передбачено 58 видів злочинів, які вчиняються в економічній сфері, з них 14 видів злочинів, що вчиняються проти власності (ст 185-198 ККУ), 37 видів злочинів у сфері господарської діяльності (ст 199-235 ККУ), 7 видів службових злочинів (ст 364-370 ККУ).

За даними МВСУ в 2011 р кількість злочинів проти власності в сфері господарювання склали в 2011 р 339326, проти 318216 в 2010 р, що складає найбільшу питому вагу серед всіх зареєстрованих злочинів (52%). З них майже половина становлять злочини, що стосуються привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем 7977 в 2011 р, проти 8240 в 2010 р.

До злочинів проти власності, вчинення яких є найбільшою загрозою порушення умов функціонування підприємств, насамперед відносяться: крадіжка – таємне викрадення чужого майна; грабіж – відкрите викрадення чужого майна; розбій – напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи; шахрайство – заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою; вимагання – вимога передачі майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем; заподіяння майнового збитку шляхом обману або зловживання довірою, за відсутності ознак шахрайства.

Кількість злочинів у сфері господарської діяльності склали 10246 в 2011 р, проти 8604 в 2010 р, в тому числі фіктивне підприємство – 565, проти 521; легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом – 344, проти 336; нецільове використання бюджетних коштів 37, проти 39; порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом – 2135, проти 1764; шахрайство з фінансовими ресурсами 349, проти 547; незаконна приватизація державного, комунального майна – 34, проти 36; незаконні дії щодо приватизації паперів недотримання особою обов'язкових умов щодо приватизації державного, комунального майна або підприємств та їх подальшого використання – 43, проти 56 випадків.

Злочини пов'язані із здійсненням службової діяльності склали 15969, проти 17980. В тому числі: зловживання владою або службовим становищем – 4114, проти 4543; перевищення влади або службових повноважень – 806, проти 827; хабарництво – 2875, проти 2914; службове підроблення – 6442, проти 8280 випадків [5].

Слід зазначити не всі злочини, що передбачені ККУ та проаналізовані зі звіту МВСУ, можна класифікувати як порушення в системі бухгалтерського обліку та такі, що впливають на організаційно-методологічні основи бухгалтерського обліку чи внутрішнього контролю.

З цього приводу В.І. Покладов слушно відмітив, що дані статистичної звітності, які використовуються як офіційні показники стану злочинності в країні, не задовольняють потребам проведення глибокого наукового пізнання [4].

Англійський соціолог Е. Гідденс вважає: «статистика злочинності та правопорушень є найнеадекватнішою з усієї офіційної інформації з соціальних питань» [3].

Проблемою дослідження негативних наслідків, таких випадків як втрати спричиненні суб'єктивними обставинами, що виражаються в збитках є відсутність в Україні узагальнення судової практики та звітів контролюючих органів підприємств, щодо ідентифікації понесення збитків суб'єктами господарювання.

Тому при дослідженні втрат майна було проведено вибірку за даними єдиного державного реєстру судових рішень (рис. 1) [10].

Розглянуті рішення судів за період з 2010 по 2011 рр. свідчать, що лише у 20-25% випадках втрати майна в підприємницькій діяльності були спричиненні об'єктивними обставинами.

Так, за договором відповідального зберігання втрати були спричиненні не виконанням договірних зобов'язань. Майно, що було передано на зберігання при настанні терміну його повернення юридичному власнику було фактично відсутнє у зберігача. Лише в декількох випадках втрати були спричиненні неналежними умовами зберігання, що призвели до часткової втрати (зниження якості переданого зерна) та повної втрати частини майна (судове рішення № 7/131/2011/5003, № 5004/1881/11, № 35/484-09). В усіх інших випад-

ках втрати були спричинені суб'єктивними обставинами з навмисним наміром – вчинення його продажу іншим суб'єктам господарювання. Слід відмітити, що окремою умовою договору відповідального зберігання є право поклажедавця здійснювати фактичні перевірки в продовж терміну зберігання, що в більшості випадків не здійснювалось. Поклажедавцями факт відсутності майна виявляється в момент закінчення терміну договору відповідального зберігання, що вказує на необхідність приділення уваги питанню контролю юридичним власником, а саме проведенню інвентаризації майна, що знаходиться в фізичній власності іншого суб'єкта господарювання.

За договором оренди схожа ситуація до договорів відповідального зберігання. При закінченні терміну договору юридичний власник не може фактично повернути власне майно в цілісному стані. Майно або взагалі відсутнє або пошкоджене та не здатне функціонально використовуватись (судове рішення № 5004/1373/11). В ряді випадків в судовому порядку позивач невзможі відстоювати свої права власності на майно через відсутність доказів (документально оформлених документів приймання передачі, тощо).

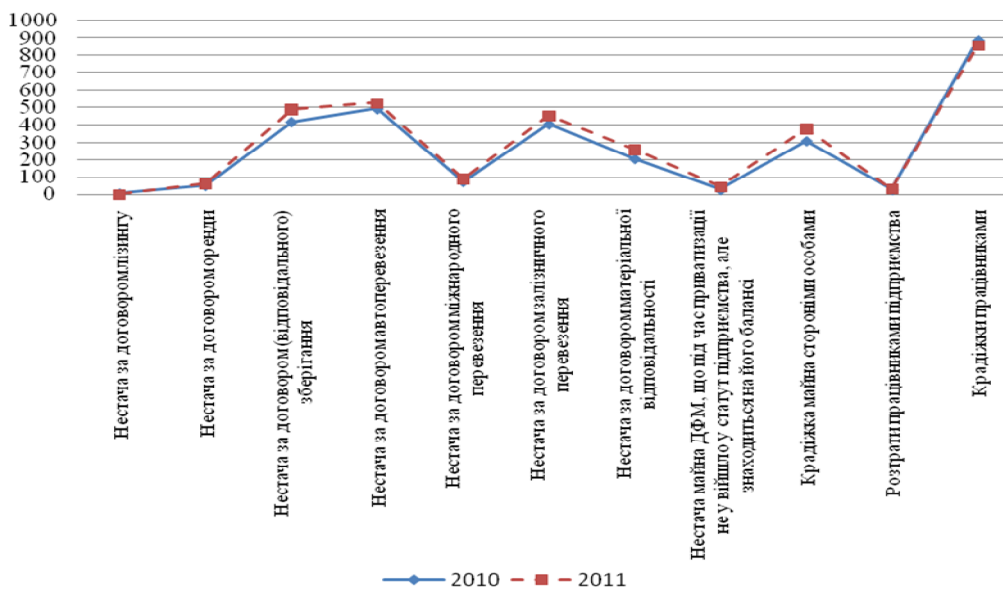

Рис. 1. Динаміка витрат майна суб'єктами господарювання за даними Єдиного державного реєстру судових рішень України

Кожне друге перевезення залізничним транспортом носять випадки нестач вантажу. Слід відмітити, що нестачі не завжди є природним убутком, в більшості випадків причинами нестач є неналежне дотримання матеріально відповідальними особами прийому передачі майнових цінностей: не проведений огляд вагону, не здійснено порівняння фактичного майна з вантажною накладною. Також при розрахунку розміру збитків не враховується норма природного убутку, що є причиною зменшення розміру відшкодування збитків. Позивачі при виявленні нестач часто не знають до кого виставляти претензію про відшкодування збитків, чи то до перевізника, чи то до постачальника, що також є свідченням неналежно організованого процесу приймання передачі.

В 15% справ, що стосуються крадіжок сторонніми особами, крадіжками працівниками (матеріально відповідальні особи) було відмовлено у відшкодуванні шкоди через не надані доказові документи, а в ряді справ, які стосуються краді-

жок сторонніми особами, документи бухгалтерського обліку відсутні або заповнені з помилками. Так, в судовому рішенні № 5/192-10 від 30.11.2010 р. жодних підтверджуючих документів, щодо вартості відшкодуваного майна до позовної заяви не додано, у зв'язку з чим є не зрозумілим на підставі якого розрахунку встановлена заявлена ціна позову.

Матеріали судової практики вказують, що факторами спричинення більшості порушень вчинення крадіжок, розкрадань, розтрат, недостач на підприємствах, є неправильний підбір кадрів; порушення правил організації матеріальної відповідальності на підприємстві; недотримання регламентації ведення обліку і майнових цінностей; незадовільна організація контрольної роботи; відсутність належного контролю за цінами, переоцінкою і уцінкою товарів; не правильний розрахунок збитку майна; наявність неналежних умов зберігання майна; неналежна охорона об'єктів і неправильна постановка ваговимірвальних приладів господарства.

Вище перелічені випадки стають причинами у відмові відшкодування суми збитку або відшкодування не в повну обсязі майна.

Проведенні дослідження підтверджуються даними міжнародної аудиторської компанії «Price Waterhouse Coopers» (PWC) (рис. 2) [8].

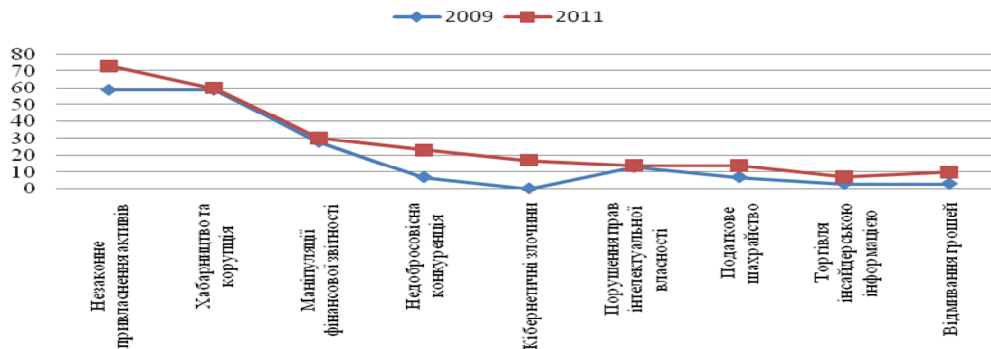

Рис. 2. Динаміка економічних злочинів за даними міжнародної аудиторської компанії PWC, %

У звітах 2009 р та 2011 р про економічні злочини в сфері господарювання, що розроблені компанією PWC, зазначено, що фінансові збитки від злочинів проти майна власників в українських підприємствах в 2011 р склали від 100 тис дол до 5 млн. дол. (47 %).

Як видно, незаконне присвоєння активів в 2011 р. значно зросло порівняно з 2009 р. та займає перше місце серед економічних злочинів, друге місце посідає корупція (60%) та третє маніпуляції фінансової звітності (30%).

Серед зазначених домінуючих злочинів зростаюча динаміка характерна не тільки для України. Закордонна статистика мало чим відрізняється від української, наприклад, незаконне присвоєння активів в іноземних компаніях становить 72% проти 73%, хабарництво та корупція 24% проти 60%, маніпуляції з фінансовою звітністю 24% проти 30%.

У звіті 2011 р. PWC зазначається, що 36% українських компаній стикаються з економічними злочинами в середині компанії та третина зазначає, що взагалі не проводить моніторингу економічних порушень. Кількість внутрішніх незаконних операцій збільшилась на 22 % порівняно з 2009 р. [8]

Одна з перших класифікацій економічних злочинів була запропонована в 70-х роках Інститутом ООН Азії і Далекого Сходу з попередження злочинності в економічному середовищі та виокремила такі види: монопольні злочини; шахрайство (підкуп, зловживання довірою, обман покупців); цифрові махінації; фіктивні організації; фальсифікації бухгалтерських документів; порушення ергономічних вимог і стандартів; навмисна неточність в описі товарів; нечесна конкуренція; фінансові порушення і ухилення від сплати податків; митні порушення; валютні махінації; біржові та банківські порушення; порушення, що завдають шкоду навколишньому середовищу; «відмивання» злочинно отриманих грошей [1].

Проведені дослідження фактів, що впливають на збиток в бухгалтерському обліку свідчать про непоодинокі випадки втрат а їх розміри вражають своєю масштабністю та не однотипністю господарських операцій пов'язаних з випадками втрат майна. Проте наведені дані є не точними, юристи які вивчали злочини в сфері господарювання вказують, що більшість випадків власники або управлінці підприємств не звертаються до органів правопорядку.

За даними Звіту японської поліції про дослідження латентної злочинності (які проводяться в Японії з початку 70-х років), пересічно відбувається в житті удвічі більше кримінальних подій, ніж це зареєстровано в офіційних даних. Так, наприклад, в Японії за окремими злочинами в сфері господарювання кількість латентних деліктів перевищує кількість зареєстрованих таким чином: привласнення майна підприємства – майже в 4 рази; шахрайство з активами підприємства у 2 рази, крадіжки майна на 87% [9].

Як вказує О. Литвак розмір прихованої злочинності в Україні більше, ніж 90% від усіх фактично скоєних злочинів [3].

Маніпуляції з фінансової звітності та шахрайські дії з активами підприємства в останні часи набувають все більшого поширення та висвітлення у відкритій мережі інтернет та в пресі.

Так, наприклад найбільшого американського виробника військової техніки Lockheed кілька разів викривали в дачі хабарів офіційним особам за кордоном у ФРН, Італії та Японії, що негативно вплинуло на її імідж і остаточно визначило її майбутнє в приєднанні до Martin Marietta. Хабарництво стало однією з причин необхідності злиття капіталів компаній Lockheed та Martin Marietta з утворенням нового підприємства Lockheed Martin [6].

Statoil – норвезька державна нафтогазова компанія яка 40 років діє на світовому ринку (з 1972 р) в 2002 р Statoil була обвинувачена в

підкупі іранських чиновників, а у вересні 2003 р. ці звинувачення підтвердилися. В ході внутрішнього аудиту було виявлено угоду, відповідно до якої Statoil протягом 11 років виплачувало 15 млн. дол. за консультації «якійсь» консалтинговій фірмі, зареєстрованій в офшорній зоні на островах Турке і Кайкос [7].

Rio Tinto Group австралійсько-британський концерн, друга за величиною в світі транснаціональна гірничорудна група. Китайська влада затримала співробітників австралійської компанії Rio Tinto, за підозрою їх у промисловому шпигунстві, підкуп чиновників і цілому ряді інших правопорушень. Цзян Жуцінь, автор статті про збитки, завдані гірничодобувною компанією Rio Tinto китайській економіці, заявив, що проведені ним підрахунки відображають його особиста думка. В опублікованій статті стверджується, що промислове шпигунство Rio Tinto завдав Китайській Республіці збитків на 100 млрд. доларів США [2].

Шахрайські дії були викриті за допомогою бухгалтерських документів. Цікавим є факт, що в міжнародній практиці висновки аудиторських перевірок враховуються при розгляді позовів в судових засіданнях на відміну від вітчизняної практики. В розглянутих вище судових рішеннях в ряді справ висновок аудиторської перевірки, як доказової бази до уваги не враховували.

Шахрайство, як один із різновиду причин втрат майна підприємством слід розглянути більш детально. Шахрайство досить широка категорія, яка сьогодні мало досліджена.

Асоціація дипломованих експертів по шахрайству (Association of Certified Fraud Examiners, ACFE) в звіті 2004 році «Report to the Nation» розробила модель віднесення відомих видів шахрайства по категоріях. Основними категоріями шахрайства відповідно до цієї моделі є: шахрайство у фінансовій звітності, незаконне привласнення майна і корупція.

Суб'єктами вчинення шахрайських дій з майном підприємства можуть бути виконавче вище керівництво, персонал (працівники) та обидві сторони. Мотивами, що спонукають суб'єктів до здійснення таких дій можуть бути курси акцій, винагороди, особисте важке становище, проблемна ситуація, бізнес (заволодіння капіталом підприємства).

Фінансове шахрайство в більшості випадків має на увазі під собою перебільшення виручки в звітності. Це може бути здійснено різними способами. По-перше, може бути врахована майбутня виручка в поточному періоді (тимчасові відмінності). По-друге, може бути врахована виручка, яка ніколи не була отримана і не буде (фіктивна виручка). По-третє, можуть бути враховані зобов'язання і витрати поточного періоду в наступному, щоб завищити прибуток поточного періоду (приховані зобов'язання і витрати). І нарешті, по-четверте, завищуючи активи компанії (особливо дебіторську заборгованість, запаси),

капіталізуємо витрати, можна відобразити більш ніж високий прибуток (завищені активи).

Одним з видів фінансового шахрайства є спотворення реальних показників фінансової звітності. Це досягається в тому числі і за рахунок управління фінансовими результатами діяльності компанії.

Шиппер розглядає управління фінансовими результатами як «... цілеспрямоване, навмисне втручання в процес формування звітності з метою досягнення особистих цілей керівництвом компанії» [11].

Найбільш відомі способи викривлення фінансової звітності втілюються в схемах здійснення господарських операцій, які нібито на перший погляд нічим не відрізняються від загальних господарських операцій наведено вище.

Схема з оплатою та відвантаженням. В такій операції продавець залишає за собою право власності до поставки, при цьому продавець визнає виручку з ще не реалізованих товарів, тим самим завищуючи свій прибуток.

Схема фіктивної угоди, тобто продаж «повітря» для стимулювання покупців з метою розширити список споживачів, або продажу, що супроводжуються переміщенням товару зі складу на склад або продажу з зобов'язанням зворотного викупу товарів.

Схема з передчасним визнанням виручки. При такій схемі має місце відображення майбутніх продажів в поточному періоді (в основному здійснюється з виручкою по кварталі).

Схема з відстрочкою витрат: витрати можна відстрочити шляхом їх капіталізації, внаслідок чого зменшується вплив таких витрат на прибуток.

Схема з прискоренням списання витрат: для поліпшення майбутніх показників компанії часто «заморожують» витрати і фіксують їх в поточному кварталі, замість того щоб списувати їх протягом декількох періодів.

Схема з одноразовим списанням витрат – призначена для поділу «нетипових» і звичайних витрат.

Схеми з позабалансовими обліком. Облік за балансом відноситься до методів, які компанія може використовувати для перенесення активів і зобов'язань, так само як доходів і витрат, з балансу і звіту про фінансові результати. Існує два основних способи: створення спеціально організованих компаній (спільна діяльність) або дочірніх компаній. Спеціально організовані компанії – це окремі юридичні особи, що фінансуються материнською компанією і сторонніми інвесторами, іншими юридичними чи фізичними особами підприємствами. Вони створюються для перенесення фінансових ризиків з материнської компанії при реалізації певних проектів, тим самим забезпечується захист власників акцій. Проте часто такі компанії використовуються в незаконних цілях. Як приклад можна привести компанію Enron. Вона використовувала сотні спеціально організованих компаній для приховування боргів і відображення перебіль-

шених прибутків, так як за правилами бухгалтерського обліку звітність таких компаній консолидувати не потрібно, вони вважаються окремими юридичними особами. В результаті Enron протягом декількох тижнів з сьомої позиції в світі за розміром ринкової капіталізації компанії США перетворилася на найбільшого в історії банкрута.

Схеми з ризикованою політикою капіталізації та амортизації. Мета використання таких схем – залишитися в запланованих лімітах за фінансовими показниками. Суть схем полягає у відображенні компаніями витрат поточного періоду або збитків в якості активів. В результаті визнання витрат відкладається, тим самим збільшується прибуток поточного періоду. Ці активи, або відкладені витрати, потім списуються на витрати в майбутніх періодах.

Список можливих махінацій з фінансовою звітністю не обмежується перерахованими вище схемами. Багато компаній вдаються в своїй діяльності до шахрайських дій не лише з доходами і витратами, а активами та зобов'язаннями (пасивами). Проте мета таких дій – прикрасити показники фінансової діяльності для введення в оману інвесторів та інших зовнішніх користувачів звітної інформацією. Часто цим користуються управлінці для «замилування очей» власникам капіталу підприємства.

Активи компанії відіграють ключову роль у виявленні фіктивної виручки, так як їх величини найбільш часто необґрунтовано завищуються.

Пасиви – це можливі майбутні втрати корпоративних ресурсів для виконання поточних зобов'язань. При оцінці вони відображаються за поточною вартістю ресурсів, що забезпечують

погашення зобов'язань. Недооцінені пасиви відображені за вартістю нижче, ніж поточна вартість відповідного зобов'язання. При погашенні або коригування до поточної вартості утворюються збитки або витрати.

До таких схем відносяться маніпуляції з дебіторською заборгованістю, запасами, фінансовим інвестиціями, податковими зобов'язаннями.

Висновки

Таким чином, можна зробити висновок з охарактеризованих вище офіційних статистичних даних та окреслених фактів, які використовуються на практиці, існує чимало причин втрат, серед яких значне місце посідає шахрайство з активами та пасивами підприємства, що також є причиною втрат майна. Як правило, шахрайство здійснюється керівництвом компанії, а відповідальність при цьому несуть власники вкладеного капіталу.

Більший інтерес представляють обставини, що складаються всередині компаній і роблять можливим здійснення таких махінацій, а також методи виявлення та запобігання шахрайських дій.

Умови, які спонукають регулювати прибутки та збитки, відрізняються від обставин, які змушують спотворювати фінансову звітність. Причинами виникнення можливості втрати майна підприємства можуть стати слабкий внутрішній контроль, недосвідчений менеджмент, складні схеми господарських операцій і слабка рада директорів.

Окресленні вище причини втрат майна слугують для подальших досліджень при удосконаленні організаційно-методологічних засад бухгалтерського обліку та господарського контролю.

Список літератури:

1. Антипов В.І. Тіньова економіка та економічна злочинність: світові тенденції, українські реалії та правові засоби контролю: (теоретико-методологічні узагальнення) / В.І. Антипов. – Вінниця: ДП ДКФ, 2006. – 1039 с. С. 125-126.
2. Бизнес в мире // Издание Rambler media Group [Електронний ресурс]. – 30.06.2012. Режим доступу: <http://lenta.ru/story/chinaspy/>
3. Гидденс Э. Социология / Пер. с англ.; науч. ред. В.А. Ядов; общ. ред. Л.С. Гурьевой, Л.Н. Посилевича. — М.: Эдиториал УРСС, 1999. — 703 с.
4. Покладов В.І. Методологія та методика вивчення латентної злочинності: [навчальний посібник] / МВС України Луган. держ. у-т внутр. справ. – Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2007. – 48 с.
5. Статистика злочинності Міністерства внутрішніх справ України за 2011 рік [Електронний ресурс] // Офіційний сайт МВСУ, 2011. Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>
6. Сергей Пашкеев Мы не Lockheed // Бизнес. – № 14 (1001), 2 апреля. – 2012, С.42-45
7. Сергей Пашкеев Не в те базы // Бизнес. – № 25 (1012), 18 июня. – 2012, С. 34 – 36
8. Україна. Всесвітній огляд динаміки економічної злочинності. Загроза кіберзлочинності [Електронний ресурс] // PricewaterhouseCoopers, 2011. – 16 с. Режим доступу до журн.: http://www.pwc.com/ua/ru/press-room/assets/GECS_2011_Report_Ukraine_v42_GC.pdf
9. Уэда К. Преступность и криминология в современной Японии [Текст] / К. Уэда ; пер. с яп. О.А. Белявская ; общ. ред., вступ. ст. Н.Ф. Кузнецова, В.Н. Еремин. – М.: Прогресс, 1989. – 255 с.

10. Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/>
11. Schipper K. Commentary on earnings management // Accounting Horizons. - 1989, p. 91 - 102.

Надано до редакційної колегії 30.05.12.

Чижевська Людмила Віталіївна / Ludmila V. Chizhevska
chizhev@ztu.edu.ua

Мірошник Вікторія Валеріївна / Victoria V. Miroshnik
Miros_05@mail.ru

Посилання на статтю / Reference a Journal Article:

Загрози втрат майна в системі бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] / Л.В. Чижевська, В.В. Мірошник // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2012. – № 2 (3). – С. 116-122. – Режим доступу до журн.: <http://www.economics.opi.ua/n3.html>